

עם יגאל בורג, הנאשם במשפט רחובות

לא אני הייתי הגנב!

מה הם אמרו כשגילית להם את התאריכים?
מר ניר מכיר אותי אישית — שנינו חברי ועד הבולאים בישראל. הוא התפלל מאוד כשראה את התאריכים, לקח עמו את כל החומר והזיז אותי להופיע אצלו למחרת. כשבאתי למשרדו בקריה, מצאתי כי פקידי עברו על כל החומר של מחלקת המים, ושם מצאו כי סכומים גדולים שנתקבלו עבור מס' צנורות, כלמר עבור חיבור מגרשים לרשת המרכזית, לא הועברו לקופה. עזתי לו בגילויי הכפרים האלה.

מה היתה תוצאת הגילוי?
ניר נסע מיד לרחובות. הגענו לשם, ואז אמר לנו ראש העיר כי מרדכי שש, מנהל מחלקת המים, עובד את המשרד, למרות שקודם אמר בטלפון שהוא ישיב. ניר רצה לשבור את דלת משרדו של שש, כדי להחרים את המיסמכים, אך ראש-העיר התנגד לכך. כששאל אותי פקיד מבקר-הכדינה אם כדאי לסגור את החדר במעוץ כדי שאי-אפשר יהיה להבריש מיסמכים, הצעתי שאביא את המנקה, שיש לה מפתחות לכל המשרדים. כך עשינו.

המיסמכים הוחרמו?
כן, נכנסנו, והוא החרים את המיסמכים שהצבעתי עליהם. פתאום הופיעו גם שש ורונ'נסקי, גיסו, פולחוביץ, פקיד מבקר המדינה, וניר חזרו לתל-אביב והזמינו אותי שנית. ניר אמר לי שביקש מהרוביץ להפסיק את עבודתו של שש, אך הרוביץ התנגד. בפגישה השנייה עברתי יחד עם ניר על כל המיסמכים מאז החל התיק שאני הנהגתי אותו. קודם לא שמרו בכלל על המיסמכים. גילינו מעילות בסכום של כ-6000 ל"י.

מה היה המשך החקירה?
ניר הוזמן לראש-העיר למחרת היום. מוכירו, פולחוביץ, אמר לי באותו יום, בשעות אחר הצהריים, כי כל הענין נתגלה דבר של מה-בכך. מאז לא שמעתי שום דבר על החקירה עד שקראתי בעתון, כעבור חודש, שעומדים לאסור אותי למחרת באנח אסרו אותי.

בגלל המעילה של 150 הל"י?
לא, שאלתי מה בענין זה, ואמרו לי שהתברר שמנהל העבודה גבה בעצמו את הכסף ובמקום להעביר את לקופה הלך וקנה תומרי-עבודה בשביל מחלקת המים על זה עברו מבקר-המדינה והמשרטה בשתיקה. קצין אחד אמר לי אחר-כך שמילא היה ענין זה לפני מועד התנייד שהוכרזה במדינה.

אם כן, האשימו אותך במעילות האחרות שנתגלו?
כן.

ושום אדם אחר לא הואשם?
לא. למרות שהתנהלה חקירה, יתכן שגם אותי לא היו מאשימים, לו הייתי מסכים לקבל את האשמה עלי.

לא הייתה מסכים לזה, תמורת ביטוי החקירה?
לא. אני רוצה לנקות את השם שלי. יש לי ילדים ילדה בת 14, ובן. אני רוצה ששםם יהיה נקי.

אתה איש מפלגה?
הייתי רביזיוניסט חזק. ואסרתי בתור חבר פלוגת"בית" כמה פעמים. בשנת 1948 הצטרפתי למפא"י. בלאתי תפקיד ייצוג רבים בעיריית-רחובות, קיבלתי את פני בן-גוריון ושרת בביקוריהם במקום. גם את קפלן ואשכול.

הוא כי לבו היה טוב עליו, צעדיו נחפזים הוא ראה לפניו את הטורקלן המואר העצי של בית-המלון, לא שם לב לפרט קטן קיר-הזכוכית האדיר הסוגר את כל חזי הכניסה.

לו היה התייר אחד מאותם האנשים הנכר רצים, המתהלכים כשראשם נטוי קדימא היה מנפץ בראשו את המכשול השקוף. או למ בוריות של כדורגלן הושט את רגל הנחת בעיטה בריאה על הקיר, עבר דרכ מאחוריו השאיר חור גדול, מספיק למעם פיל.

עין הרע. הנהלת בית המלון, שלא יכלה לתבוע פיצויים בעד הזוגיות שעלת באנגליה 1500 ל"י, היססה אם להחליפה או אחרת, שהיתה מצוייה במחסנה. היה ברור לה שאין כאן עניין של תאונה בלבד. עין הרע היא הרודפת אחרי הבעלים: בבי המלון שלהם במיאמי, ארצות-הברית, קר אותו מקרה עצמו.

השבוע ראתה עין-הרע מראה שקוף מ כר. קיר זכוכית חדש הוצב בכניסת המלון

הראיון הבא ניתן לחברי מערכת „העולם הזה“ במשרדי המערכת על-ידי הנאשם במשפט-השחיתות ברחובות. מאחר שבציבור נתעוררו חששות חמורים כי היתה במקרה זה קנוניה מפלגתית להשתקת הענין ולהעלמת האשמים העיקריים, מוצאת המערכת לנכון לפרסם ראיון זה, מתוך הסתייגות רבה, אף כי ברור שהוא מייצג רק צד אחד של הענין הנתון עדיין לדיון משפטי.

קרא לפקיד והודיע לו שמשוה אצלי אינו בסדר. ואז נתגלה כל הענין?

הפקיד אמר שאינו מוסמך לטפל בענין זה ויעץ לו להתקשר טלפונית עם מר ניר, הממונה כנראה על מחלקת-העיריות במשרד מבקר-המדינה. ניר הבטיח לי טלפונית שיבוא בעצמו לחקור את הענין הזה ויעץ לשלוש לי מכתב-הזחה זמנית, עד לבירור. מפי ידידים בעיריה ידעתי את כל המתרחש. כארבעה ימים אחרי זה, ביום החמישי, הופיע אצלי בבית מר ניר, המכיר אותי אישית מקודם, יחד עם הפקיד השני, והחלו חוקרים אותי על ענין 150 הל"י.

מה אמרת להם?
"עצתי להם להחרים את כל הניירות והמיסמכים הקשורים בענין זה: הם עשו זאת. אחרי שנוכחתי בכך, וידעתי שאי-אפשר עוד לשנות את המיסמכים, גיליתי לניר את ההבדל בתאריכים, כלומר שהייתי עוד בצבא בזמן שניתנה הקבלה המזוייפת. כאן הציג בורג למראיינים את פנקס המילואים שלו מס' 214545, לפיו שוחרר מן הצבא ביום 12 במרס, 1950."

כאשר דרש מבנו ריטרמאן לספר את ה"דוע לו על הגניבות במחלקת-המים של ה"עירייה, השיב הרוביץ שהוא לא ידבר, עד אשר יפורסם הדין והשבון של מבקר-המדינה על כל הפרשה. הסניגור פנה אל השופט, ביקש ממנו לחייב את ראש-העיר להשיב על השאלה; אולם בקשתו נדחתה.

בקשה בלתי-דמוקרטית. למחרת בבוקר עלתה המתיחות מעלה מעלה, כאשר פנה בוכוויץ אל השופט בבקשה מפתיעה, תבע ממנו לבקש מן העתונאים להיות אוב"י קטיביים בכיסוי הפרשה*. מיד קפץ הס"ניגור על רגליו והכריז: „מעולם לא עמדנו בפני בקשה בלתי-דמוקרטית כזאת — בק"שה שמטרתה להטיל צנורה של התביעה על

לפני כן פנה התובע לכתב העולם הזה חקר את נכונות האשמה שפורסמה בהעץ למ הזה 869, כאילו נעשתה קנוניה מפלגתית להשתק את השערוריה העיקרית, הב"סיח לעיין מחדש בהגשת תביעות נגד הגנ"בים העיקריים.

מר בורג, כמה מאשימים אותך?
בו-ציוו הרוביץ, ראש העיר המפא"י של רחובות, האשים אותי בשיבת העירייה ובמסיבת עיתונאים שלקחתי כ"6000 עד 8000 ל"י. גילויי ההאשמה של המשפט הנוכחי מוכיח סכום של 1,531,500 ל"י. מי לקח את יתר הסכום? הרוביץ וגם דוברי המשטרה דיברו על כ-70 מקרים. אני הואשמי ב"16 מקרים בלבד.

כיצד התחילה הפרשה?
הייתי מוכיר כחלקת המים. אני לא טיפש. גיליתי בזמן עבודתי מעילה קטנה של 150 ל"י.

איך גילית?
סיפקנו מים לנוה-וייצמן, בסוף העבודות וסידור החש-בונות נמצא שיש בידי השיכון קבלה על 150 ל"י ששולמו לעיריית רחובות בחודש אוקטובר 1949. הקבלה כתובה בכתיב-ידי והחתימה בלתי-ברורה. ראיתי שקיימת נטיה להאשים אותי, כאילו גנבתי את הכסף. הם שכחו שהש"תחרתי מן הצבא רק במרס 1950, והתחלתי לעבוד בספטמבר של אותה שנה. עליימי היתה כל כך מהירה שהאנשים שכחו כי אני עובד זמן כה קצר.

מה עשית כשגילית את המעילה?
שאלתי את עצמי: מה צריך פקיד קטן לעשות כשהוא מגלה שחיתות, והוא חושד כי המעילה בוצעה על-ידי הממונה עליו? היה זה מרדכי שש. פניתי למוכיר העיר, גרשון רונ'נסקי, והודעתי לי שקרה כאן דבר מוזר, ולא שמתי לב באותו רגע כי רונ'נסקי הוא הגיס של שש-לא גיליתי לרונ'נסקי את הפרשה התאריכים.

מה אמר רונ'נסקי?
רונ'נסקי אמר שהוא יחקור. חכיתי כמה ימים. התברר לי שרצוים להעביר את האשמה עלי. התרגזתי מאוד, ביקשתי חופש-כחלה, הלכתי הביתה לאשתי. אמרתי שאפנה לקצין המשטרה ברחובות. אשתי הלכה לרונ'נסקי, שביקש אותה להרגיע אותי. הוא ביקש שבשום פנים לא אגש לקצין.

מי הוא רונ'נסקי?
יש שלושה אחים. הם היו עניים לפני הרבה שנים, פועלים כמו כולנו. במרוצת הזמן האחד, גרשון, הפך למוכיר-העיר; השני, ברוך, הוא מנהל שתיכנן את רוב התכניות של הבנינים הציבוריים ברחובות: השלישי, משה, הקים יחד עם משה לנדאו חברת-קבלנות שביצעה עבודות גדולות, כגון כביש-סדום. המשפחה קשורה בקשרים משפחתיים עם חברי-הכנסת רפאל ועם משפחת דקל. ראש העיר, הרוביץ, קשור אחרם בקשרי-ידידות משך עשרות בשנים.

האם זה מקור השחיתות הראשון?
לא. לפני כשנה נתגלתה מעילה קטנה במחלקת ההנדסה של עיריית רחובות. בבחורה שגילתה אותה, רות זיילר, פנתה להנהלת העיר, ואז רצו לפטר אותה. זה היה ענין של מתן רשימות בלתי-חוקיים, קבלת כסף ועוד. אחרי שאיימה שתפנה למכיר שלה העובד במשרד מבקר-המדינה, השאירו אותה במקומה.

מה קרה בענין שדך?
רונ'נסקי הלך להרוביץ. ואני משער שהוסכם ביניהם להשתק את הענין. אולם למחרת היום הופיע פקיד מבקר-המדינה בבקרה בעיריית רחובות, לשם ביקור שיגרת, ראש העיר חשש כנראה כי אותה רות זיילר שמעה על הענין וגילתה אותו לפקיד זה. כדי להקדים תרופה למכה,

כל היום. הרוביץ, בעל השיער הפרוע והעניבה המלוכנסת, היה נרגש ולטש עיניים גדולות בחוקריו. הוא דיבר לאט, דרך החוטם, כמתי אמן לזכור את אשר ע"יו לומר. ואף על פי כן עוררו אחדות מתשובותיו רעמי-צחוק באולם בית-הדין.

בוכוויץ: מתי גילית את הגניבה?
הרוביץ: איזו גניבה? גניבה זאת?
בוכוויץ: איזה גניבות אירעו בעירייה?
הרוביץ: מתי?
בוכוויץ: מה עשית כאשר נגלתה הגניבה?
הרוביץ: ביקשתי למנות וועדת-ייצוג.
מאוחר יותר, תחת לחצו של ריטרמאן נעים-ההליכות, הודה ראש-העיר שלפי מיטב זכרונו התפטרה וועדת-הייצוג, לאחר שחק"רה בפרשה.

אולם מיטב זכרונו של הרוביץ בגד במ"הרה גם בו: הוא לא זכר (עד שהזכירו לו) כי שש קיבל משכורת גם מעיריית נסי-ציונה. הוא לא זכר גם כי שש שיחרר את מפקד-הכבאים במקום אריה לביא, מתשלום מס-צניורות.